

స్కందోత్పత్తి (రామాయణ బాలకాండ)

తప్యమానే తపో దేవే దేవాః సర్షిగణాః పురా |

సేనాపతిమభీష్పంతః పితామహముపాగమన్ || ౧ ||

తతోఽబ్రువన్ సురాః సర్వే భగవంతం పితామహమ్ |

ప్రణిపత్య శుభం వాక్యం సేంద్రాః సాగ్నిపురోగమాః || ౨ ||

యో నః సేనాపతిర్దేవ దత్తో భగవతా పురా |

తపః పరమమాస్థాయ తప్యతే స్మ సహోమయా || ౩ ||

యదత్రానంతరం కార్యం లోకానాం హితకామ్యయా |

సంవిధత్స్వ విధానజ్ఞ త్వం హి నః పరమా గతిః || ౪ ||

దేవతానాం వచః శ్రుత్వా సర్వలోకపితామహః |

సాంత్యయన్మధురైర్వాక్యైస్త్రీదశానిదమబ్రవీత్ || ౫ ||

శైలపుత్ర్యా యదుక్తం తన్న ప్రజాః సంతు పత్నిషు | [స్వధ]

తస్యా వచనమక్లిష్టం సత్యమేవ న సంశయః || ౬ ||

ఇయమాకాశగా గంగా యస్యాం పుత్రం పఠతాశనః |

జనయిష్యతి దేవానాం సేనాపతిమలిందమమ్ || ౭ ||

జ్యేష్ఠా శైలేంద్రదుహితా మానయిష్యతి తత్సుతమ్ |

ఉమాయాస్తద్భవమతం భవిష్యతి న సంశయః || ౮ ||

తచ్చుత్వా వచనం తస్య కృతార్థా రఘునందన |
ప్రణిపత్య సురాః సర్వే పితామహమపూజయన్ || ౯ ||

తే గత్వా పర్వతం రామ కైలాసం ధాతుమండితమ్ |
అగ్నిం నియోజయామాసుః పుత్రార్థం సర్వదేవతాః || ౧౦ ||

దేవకార్యమిదం దేవ సంవిధత్స్వ పఋతాశన |
శైలపుత్ర్యాం మహాతేజో గంగాయాం తేజ ఉత్సృజ || ౧౧ ||

దేవతానాం ప్రతిజ్ఞాయ గంగామభ్యేత్య పావకః |
గర్భం ధారయ వై దేవి దేవతానామిదం ప్రియమ్ || ౧౨ ||

అగ్నేస్తు వచనం శ్రుత్వా దివ్యం రూపమధారయత్ |
దృష్ట్వా తన్మహిమానాం స సమంతాదవకీర్యత || ౧౩ ||

సమంతతస్తదా దేవీమభ్యషించత పావకః |
సర్వస్రోతాంసి పూర్ణాని గంగాయా రఘునందన || ౧౪ ||

తమువాచ తతో గంగా సర్వదేవపురోగమమ్ |
అశక్తా ధారణే దేవ తవ తేజః సముద్ధతమ్ || ౧౫ ||

దహ్యామానాగ్నినా తేన సంప్రవ్యభితచేతనా |
అథాబ్రవీదిదం గంగాం సర్వదేవపఋతాశనః || ౧౬ ||

ఇహ హైమవతే పాదే గర్భోఽయం సన్నివేశ్యతామ్ |
శ్రుత్వా త్వగ్నివచో గంగా తం గర్భమతిభాస్వరమ్ || ౧౭ ||

ఉత్ససర్జ మహాతేజాః స్రోతోభ్యో హి తదానఘ |
యదస్యా నిర్గతం తస్మాత్తప్తజాంబూనదప్రభమ్ || ౧౮ ||

కాంచనం ధరణీం ప్రాప్తం హిరణ్యమమలం శుభమ్ |
తామ్రం కార్ష్యా యసం చైవ తైక్ష్ణ్యదేవాభ్యజాయత || ౧౯ ||

మలం తస్యాభవత్తత్ర త్రపు సీసకమేవ చ |
తదేతద్ధరణీం ప్రాప్య నానాధాతురవర్ధత || ౨౦ ||

నిక్షిప్తమాత్రే గర్భే తు తేజోభిరభిరంజితమ్ |
సర్వం పర్వతసన్నద్ధం సౌవర్ణమభవద్వనమ్ || ౨౧ ||

జాతరూపమితి ఖ్యాతం తదాప్రభృతి రాఘవ |
సువర్ణం పురుషవ్యాప్తు హఠాశనసమప్రభమ్ || ౨౨ ||

తృణవృక్షలతాగుల్మం సర్వం భవతి కాంచనమ్ |
తం కుమారం తతో జాతం సేంద్రాః సహమరుద్ధణాః || ౨౩ ||

క్షీరసంభావనారథాయ కృత్తికాః సమయోజయన్ |
తాః క్షీరం జాతమాత్రస్య కృత్వా సమయముత్తమమ్ || ౨౪ ||

దదుః పుత్రోఽయమస్యాకం సర్వాసామితి నిశ్చితాః |
తతస్తు దేవతాః సర్వాః కార్తికేయ ఇతి బ్రువన్ || ౨౫ ||

పుత్రస్త్రిలోక్యవిఖ్యాతో భవిష్యతి న సంశయః |
తేషాం తద్వచనం శ్రుత్వా సకన్నం గర్భపరిస్రవే || ౨౬ ||

స్నాపయన్ పరయా లక్ష్మ్యా దీప్యమానం యథానలమ్ |
స్కంద ఇత్యబ్రువన్ దేవాః స్కన్నం గర్భపరిస్తవాత్ || ౨౭ ||

కార్తికేయం మహాభాగం కాకుత్స్థ జ్వలనోపమమ్ |
ప్రాదుర్భూతం తతః క్షీరం కృత్తికానామనుత్తమమ్ || ౨౮ ||

షణ్ణాం షడాననో భూత్వా జగ్రాహ స్తనజం పయః |
గృహీత్వా క్షీరమేకాహ్నా సుకుమారవపుస్తదా || ౨౯ ||

అజయత్స్వేన వీర్యేణ దైత్యసైన్యగణాన్విభుః |
సురసేనాగణపతిం తతస్తమమలద్యుతిమ్ || ౩౦ ||

అభ్యషించన్ సురగణాః సమేత్యాగ్నిపురోగమాః |
ఏష తే రామ గంగాయా విస్తరోఽభిహితో మయా || ౩౧ ||

కుమారసంభవశ్చైవ ధన్యః పుణ్యస్తథైవ చ |
భక్తశ్చ యః కార్తికేయే కాకుత్స్థ భువి మానవః |
ఆయుష్మాన్ పుత్రపౌత్రైశ్చ స్కందసాలోక్యతాం వ్రజేత్ || ౩౨ ||

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే
కుమారోత్పత్తిర్నామ సప్తత్రింశః సర్గః || ౩౨ ||